

การตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงระบบการประมวลผลด้วยมือมาเป็น
ระบบคอมพิวเตอร์ออนไลน์ในงานสืบเชื้อต่างประเทศ
เพื่อการส่งออกของธนาคารพาณิชย์



นายจรัส อภิกัทรชัย

วิทยานิพนธ์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคามหลักสูตรปริญญาปรัชญามหาบัณฑิต

ภาควิชาการบัญชี

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2533

ISBN 974-577-744-7

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

016227

AN AUDIT OF CONVERTING COMMERCIAL BANKS' FOREIGN
CREDIT FOR EXPORT FROM MANUAL PROCESSING
TO ON-LINE COMPUTERIZED SYSTEM



Mr.Charus Apipattarachai

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Accountancy

Department of Accountancy

Graduate School

Chulalongkorn University

1990

ISBN 974-577-744-7

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงระบบการประมวลผลด้วยมือมา เป็นระบบคอมพิวเตอร์ออนไลน์ในงานสินค้าต่างประเทศ เพื่อการส่งออกของธนาคารพาณิชย์

โดย

นายจรัส อภิภัทรชัย

ภาควิชา

การบัญชี

อาจารย์ที่ปรึกษา

นางสาวเจตศิริ สุขเสริม

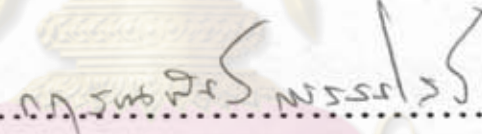
อาจารย์พลพฐ ปิยวรรณ



บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

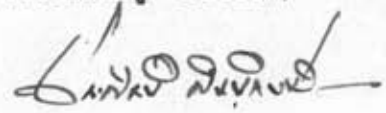
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

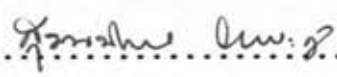

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ดาวร วิชาภัย)


.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กฤษณพันธ์ สุพรรณโรจน์)


.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(นางสาวเจตศิริ สุขเสริม)


.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(อาจารย์พลพฐ ปิยวรรณ)


.....กรรมการ
(นายจระพันธ์ พันธุ์คงชื่น)


.....กรรมการ
(นางสุนนทิพย์ โอดระกุล)



พิมพ์โดยกองบริหารการคลังของทบวงมหาวิทยาลัย ภายใต้กรอบสัญญาความร่วมมือกับสำนักพิมพ์

จรัส อภิกทรชัย : การตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงระบบการประมวลผลด้วยมือมาเป็นระบบคอมพิวเตอร์ออนไลน์ในงานสินเชื่อต่างประเทศเพื่อการส่งออกของธนาคารพาณิชย์ (AN AUD-IT OF CONVERTING COMMERCIAL BANKS' FOREIGN CREDIT FOR EXPORT FROM MANUAL PROCESSING TO ON-LINE COMPUTERIZED SYSTEM) อ.ที่ปรึกษา : อาจารย์-เจดศิริ สุขเสริม, อาจารย์พลพฐ ปิยวรรณ, 248 หน้า. ISBN 974-577-744-7

จากการที่รัฐบาลได้ให้การส่งเสริมการส่งออกเพื่อลดการขาดดุลการค้า โดยอาศัยวงเงินสินเชื่อต่างประเทศเพื่อการส่งออกหรือแพคกิ้ง เครดิตที่ธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นผู้ส่งออกในอัตราดอกเบี้ยต่ำโดยผู้ผ่านธนาคารพาณิชย์ ทำให้ธนาคารพาณิชย์ต้องปรับปรุงการให้บริการ โดยนำระบบคอมพิวเตอร์ออนไลน์มาใช้ประมวลผลข้อมูลแทนระบบมือ (MANUAL) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการได้อย่างรวดเร็ว และทำให้การปฏิบัติงานของธนาคารพาณิชย์เกิดความคล่องตัวและถูกต้องมากยิ่งขึ้น แต่การเปลี่ยนแปลงวิธีการประมวลผลข้อมูลและการปฏิบัติงานนี้ ได้ทำให้แนวทางการตรวจสอบภายในของธนาคารพาณิชย์เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม เช่น เดียวกับ วิทยานิพนธ์นี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงแนวทางการตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงระบบการประมวลผลด้วยมือมาเป็นระบบคอมพิวเตอร์ออนไลน์ในงานสินเชื่อต่างประเทศเพื่อการส่งออกของธนาคารพาณิชย์

ในการเขียนวิทยานิพนธ์นี้ ผู้เขียนได้มุ่งเน้นถึงแนวทางการตรวจสอบที่ใช้ในการปฏิบัติงานจริง ซึ่งสามารถแบ่งแนวทางการตรวจสอบออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ การตรวจสอบเพื่อรับระบบ และการตรวจสอบเพื่อยกเลิกระบบคู่ขนาน โดยในแต่ละขั้นตอนผู้ตรวจสอบจะมีการจัดทำรายงานเสนอต่อผู้บริหารระดับสูงของธนาคารพาณิชย์เพื่อพิจารณา ถ้าผู้บริหารระดับสูงมีความมั่นใจในระบบการควบคุมภายในของระบบงานใหม่แล้ว ก็จะมีคำสั่งให้ยกเลิกระบบเดิมได้

จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้เขียนได้พบปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงระบบการประมวลผลด้วยมือมาเป็นระบบคอมพิวเตอร์ออนไลน์ในงานสินเชื่อต่างประเทศเพื่อการส่งออกบางประการ ซึ่งผู้เขียนได้ให้ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขไว้ในวิทยานิพนธ์นี้แล้ว แต่ทั้งนี้แนวทางและข้อเสนอแนะต่าง ๆ นี้ อาจต้องมีการนำไปปรับใช้กับระบบงานและแนวนโยบายที่แต่ละธนาคารพาณิชย์กำหนด

ภาควิชา การบัญชี
สาขาวิชา การเงินทั่วไป
ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม



พิมพ์ที่ศูนย์บริการผลิตข้อมูลวิทยานันทน์ภายในครอบครัวเชียงใหม่เพียงเล่มเดียว

CHARUS APIPATTARACHAI : AN AUDIT OF CONVERTING COMMERCIAL BANKS' FOREIGN CREDIT FOR EXPORT FROM MANUAL PROCESSING TO ON-LINE COMPUTERIZED SYSTEM. THESIS ADVISOR : MISS CHERDSIRI SUKSERM, MRS. POLPADHOO PIYAWAN. 248 PP. ISBN 974-577-744-7

As a government policy to decrease deficit, Foreign Credit for Export or "Packing Credit" has been introduced. The Bank of Thailand encourages exporters by giving low interest rate loans through commercial banks. Consequently, to be able to service their customer efficiently and effectively, commercial banks have to improve their services by converting from a manual to a computerized information system. As a result of this change, the audit techniques have changed.

This thesis emphasizes the use of internal audit in the actual operations of the computerized "Packing Credit" system. The audit is divided into 2 phases : the audit acceptance test and the audit cut-off. After executives are satisfied with the audit results, the old system will be cancelled.

At the end of the thesis, problems and obstacles are presented with suggested answers to the problems.

ภาควิชา การบัญชี
สาขาวิชา การบัญชีทั่วไป
ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาช่วย



กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความช่วยเหลือจากบุคคลที่มีพระคุณหลายท่าน ก่อนอื่น ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์พลตฐ ปิยวรรณ และ คุณเจ็ดศิริ สุขเสริม หัวหน้าสำนักงานตรวจสอบงานคอมพิวเตอร์ ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (ตำแหน่งในขณะนั้น) ที่อุทิศสละเวลาอันมีค่ามาเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และคอยให้คำแนะนำ ตลอดจนช่วยแก้ไขข้อบกพร่องในวิทยานิพนธ์นี้ตลอดมา พร้อมกับนี้ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กฤษณพันธ์ สุพรรณโรจน์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ คุณจิระพันธ์ พันธุ์คงชื่น ผู้จัดการส่วนตรวจสอบงานคอมพิวเตอร์ ฝ่ายตรวจสอบ ธนาคารทหารไทย จำกัด (ตำแหน่งในขณะนั้น) และ คุณสมนทิพย์ โอบระกูล ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายตรวจสอบ ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (ตำแหน่งในขณะนั้น) กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำ และช่วยตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีความถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ในการเรียบเรียงวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนยังได้รับความสนับสนุนช่วยเหลือจากบุคคลอื่น ๆ อีก นอกเหนือจากบุคคลที่มีพระคุณดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังมีญาติพี่น้องและเพื่อน ๆ ของผู้เขียนที่คอยให้กำลังใจ ตลอดจนคุณแม่ที่ให้การสนับสนุนในด้านการศึกษาดำเนินคดีตลอดมา ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณทุก ๆ ท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
จรัส อภิภัทรชัย



สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญแผนภาพ.....	ช
คำย่อ.....	ฎ
บทที่	
1. บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของวิทยานิพนธ์.....	3
ขอบเขตของการศึกษา.....	3
ขั้นตอนและวิธีการดำเนินการวิจัย.....	4
แนวเหตุผล.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
วิธีการเลือกตัวอย่าง.....	5
2. ประเภทและวิธีปฏิบัติงานด้านสินเชื่อดีต่างประเทศเพื่อการส่งออก	
บทบาทของธนาคารพาณิชย์ที่มีต่อการส่งออก.....	6
ประเภทของสินเชื่อดีต่างประเทศเพื่อการส่งออกหรือแพคกิ้งเครดิต.....	7
การให้กู้ก่อนการส่งออก.....	8
การให้กู้หลังการส่งออก.....	15
ภาคปฏิบัติเกี่ยวกับธนาคารแห่งประเทศไทย.....	17
การทำแพคกิ้งเครดิตให้ได้ประโยชน์.....	19
วิธีปฏิบัติงานด้านสินเชื่อดีต่างประเทศเพื่อการส่งออกในระบบออนไลน์... ..	20
3. การเตรียมการและพัฒนาระบบงานด้านสินเชื่อดีต่างประเทศเพื่อการส่งออก ในระบบออนไลน์	

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3. (ต่อ)	
วงจรกิจการพัฒนาระบบงาน.....	27
การจัดตั้งคณะกรรมการประสานงาน.....	28
การรวบรวมข้อมูล เพื่อศึกษาและวิจัยระบบงานเดิม.....	33
การพิจารณาและแสวงหาแนวทางในการปรับปรุงระบบงานเดิม....	41
การกำหนดรูปแบบของระบบใหม่.....	42
การพัฒนาโปรแกรม.....	44
การทดสอบโปรแกรม.....	50
การจัดทำ เอกสารประกอบระบบงาน.....	55
การเปลี่ยนแปลงระบบงาน.....	55
ติดตามประเมินผลและแก้ไขปรับปรุงระบบงาน.....	62
4. การตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงระบบการประมวลผลด้วยมือมาเป็นระบบคอมพิวเตอร์ออนไลน์ในงานสิน เชื้อต่างประ เทศ เพื่อการส่งออกของธนาคารพาณิชย์	
ความหมายของการตรวจสอบภายใน.....	63
วัตถุประสงค์ของการตรวจสอบภายใน.....	63
บทบาทของผู้ตรวจสอบภายใน.....	64
คุณสมบัติโดยทั่วไปของผู้ตรวจสอบภายใน.....	64
ความหมายของการตรวจสอบ เพื่อรับระบบ.....	65
วัตถุประสงค์ของการตรวจสอบ เพื่อรับระบบ.....	65
ขั้นตอนในการตรวจสอบ เพื่อรับระบบ.....	65
การศึกษาและบันทึกระบบงาน.....	67
การประเมินระบบควบคุมภายในของระบบใหม่.....	86
การทดสอบระบบงาน.....	92

บทที่		หน้า
4. (ต่อ)		
	การประเมินผลกระทบข้อบกพร่องในการควบคุม.....	125
	การสรุปข้อสังเกตและการแก้ไขปรับปรุง.....	126
	การจัดทำรายงานการตรวจสอบ.....	126
	การตรวจสอบ เพื่อยก เลิกระบบคู่ขนาน.....	128
	วัตถุประสงค์ของการตรวจสอบ เพื่อยก เลิกระบบคู่ขนาน.....	129
	ขั้นตอนในการตรวจสอบ เพื่อยก เลิกระบบคู่ขนาน.....	129
5. สรุปปัญหาและข้อ เสนอแนะ		
	การตรวจสอบ เพื่อรับระบบงาน.....	136
	การตรวจสอบ เพื่อยก เลิกระบบคู่ขนาน.....	138
บรรณานุกรม.....		140
ภาคผนวก.....		141
ประวัติผู้เขียน.....		248

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย



สารบัญแผนภาพ

๗

แผนภาพที่	หน้า
1-1	แสดงปริมาณการส่งออกและนำเข้าในรอบ 10 ปี..... 2
3-1	แสดงขั้นตอนในการดำเนินงานของฝ่ายคอมพิวเตอร์..... 34
3-2	แสดงขั้นตอนในการดำเนินงานของฝ่ายวิจัยและวางแผน..... 35
3-3	แสดงขั้นตอนในการดำเนินงานของฝ่ายการค้าต่างประเทศ..... 36
3-4	แสดงขั้นตอนในการดำเนินงานของฝ่ายตรวจสอบคอมพิวเตอร์ ในขั้นตอน การตรวจสอบเพื่อรับระบบ (ACCEPTANCE TEST)..... 37
3-5	แสดงขั้นตอนในการดำเนินงานของคณะกรรมการประสานงาน..... 38
3-6	แสดงขั้นตอนในการดำเนินงานของพนักงานเปลี่ยนระบบ (CONVERSION TEAM) ... 39
3-7	แสดงขั้นตอนในการดำเนินงานของฝ่ายตรวจสอบคอมพิวเตอร์ ในขั้นตอน การตรวจสอบเพื่อยกเลิกระบบคู่ขนาน (CUT-OFF)..... 40
3-8	แสดงการต่อเครือข่ายสื่อสารแบบ LOCAL NETWORK ในการประมวลผลแบบ ออนไลน์ (ON-LINE PROCESSING)..... 46
3-9	แสดงการประมวลผลแบบแบช (BATCH PROCESSING)..... 48
3-10	แสดงลักษณะการทดสอบโปรแกรมของหน่วยงานผู้ใช้..... 51
3-11	แสดงการทดสอบการประมวลผลโดยใช้ข้อมูลสมมติ (TEST DATA)..... 52
3-12	แสดงขั้นตอนการใช้ข้อมูลสมมติ (TEST DATA) ในการทดสอบโปรแกรม..... 53
4-1	แสดงขั้นตอนการปฏิบัติงานตรวจสอบเพื่อรับระบบงานคอมพิวเตอร์..... 66
4-2	แสดงการจัดกลุ่มรายการหลักในระบบสินค้าเชื่อต่างประเทศเพื่อการส่งออกหรือ แพคเกจ เครดิตในระบบออนไลน์..... 68
4-3	แสดงลักษณะขั้นตอนการทำรายการแพคเกจ เครดิตในระบบออนไลน์ในการเปิด..... 76
4-4	แสดงลักษณะขั้นตอนการทำรายการแพคเกจ เครดิตในระบบออนไลน์ในการขึ้น กำหนดชำระและหนี้สูญ..... 77
4-5	แสดงแบบประเมินผลการควบคุมภายในของระบบแพคเกจ เครดิตในระบบออนไลน์... 87
4-6	แสดงตัวอย่างกระดาษทำการสร้างข้อมูลสมมติ (TEST DATA)..... 94

สารบัญแผนภาพ (ต่อ)

แผนภาพที่

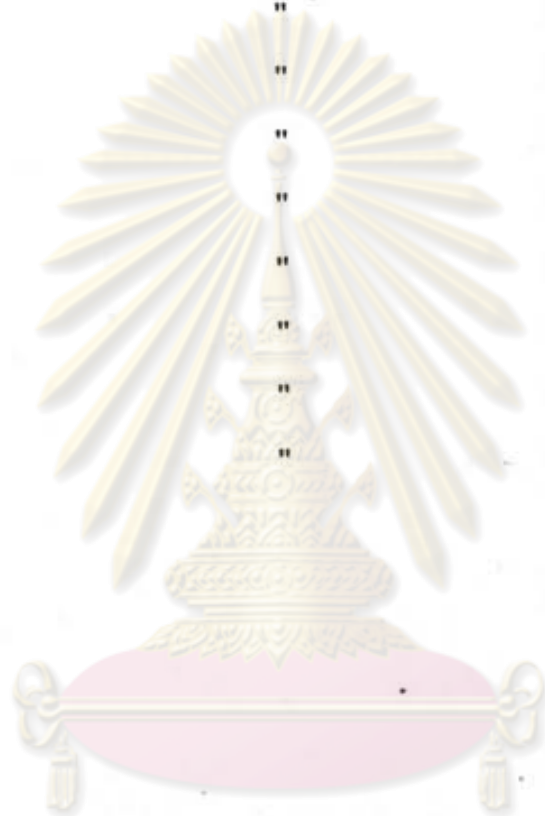
หน้า

4-7	แสดงถึงข้อมูลสมมติเพื่อทดสอบเกี่ยวกับ CHECK DIGIT และ EDIT CHECK ของหน้าจากระบบแพคกิ้งเครดิต.....	95-96
4-8	แสดงตัวอย่างกระดาษทำการทดสอบหน้าจอกำหนด CREATE ตัว.....	97
4-9	แสดงตัวอย่างรายงาน PACKING CREDIT PURCHASE - BOT.....	105
4-10	แสดงตัวอย่างรายงาน CURRENT DEPOSIT DIVISION ในกรณี การนำเงินเข้าบัญชีเงินฝากเดินสะพัดของลูกค้า.....	106
4-11	แสดงตัวอย่างรายงาน EXPENSE - DUTY STAMP.....	107
4-12	แสดงตัวอย่างรายงาน BANK OF THAILAND.....	108
4-13	แสดงตัวอย่างรายงาน BORROWING FROM BOT. - P/C.....	109
4-14	แสดงตัวอย่างรายงาน CURRENT DEPOSIT DIVISION ในกรณี การหักบัญชีเงินฝากเดินสะพัดของลูกค้า.....	110
4-15	แสดงตัวอย่างรายงาน PACKING CREDIT PURCHASED - BOT.....	111
4-16	แสดงตัวอย่างรายงาน INTEREST RECEIVABLE ON DOMESTIC BILL - P/C.....	112
4-17	แสดงตัวอย่างรายงาน BANK OF THAILAND.....	113
4-18	แสดงตัวอย่างรายงาน BORROWING FROM BOT. - P/C.....	114
4-19	แสดงตัวอย่างรายงาน INTEREST PAYABLE ON DOMESTIC BORROWING - P/C.....	115
4-20	แสดงตัวอย่างรายงาน DAILY TRANSACTION REPORT - P/C.....	116-118
4-21	แสดงตัวอย่างรายงาน PAST DUE DOMESTIC BILL - P/C.....	121
4-22	แสดงตัวอย่างรายงาน LIQUIDATION.....	123
4-23	แสดงใบสรุปผลการตรวจสอบเพื่อรับระบบ.....	127
4-24	แสดงถึงการค้ำบัญชีลูกค้าแพคกิ้งเครดิต.....	131
4-25	แสดงถึงรายงานตัดยอด (CUT OFF) ของเงินเชื่อต่างประเทศเพื่อการส่งออก....	132
4-26	แสดงลักษณะตะเข็บบนบันทึกเวลาการใช้เครื่อง TERMINAL.....	134



คำย่อ

บปท.	มาจากคำว่า	ธนาคารแห่งประเทศไทย
P/C	"	PACKING CREDIT
L/C	"	LETTER OF CREDIT
BOT.	"	BANK OF THAILAND
P/L	"	PROJECT LEADER
S/A	"	SYSTEM ANALYST
CPU	"	CENTRAL PROCESSING UNIT
DR.	"	DEBIT
CR.	"	CREDIT



ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย